SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 330/2012-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. J. V., M., ktorou namieta

- porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež porušenie čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3 Tpo 59/2011 z 28. decembra 2011,

- porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Stred Banská Bystrica, Generálnej prokuratúry, Okresného súdu Banská Bystrica a Krajského súdu v Banskej Bystrici v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ 78/BOK-S-2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2012 doručená sťažnosť J. Š., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. V., M., ktorou namieta

- porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a tiež porušenie čl. 2 ods. 2 listiny uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tpo 59/2011 z 28. decembra 2011 (ďalej aj „namietané uznesenie“), ako aj

- porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru postupom Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Stred Banská Bystrica (ďalej len „policajný orgán“), Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) a Krajského súdu v Banskej Bystrici v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ 78/BOK-S-2011 (ďalej aj „namietané trestné konanie“).

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že v namietanom trestnom konaní bolo sťažovateľovi uznesením vyšetrovateľa z 25. mája 2011 vznesené obvinenie za pokračovací obzvlášť závažný zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona (v tomto konaní je sťažovateľ stíhaný spolu s ďalšími 9 spoluobvinenými, pozn.). Sťažovateľ je v predmetnej veci stíhaný väzobne; do väzby bol vzatý uznesením okresného súdu z 28. mája 2011 z dôvodov uvedených podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom lehota väzby mu začala plynúť 25. mája 2011 o 6.00 h. Dňa 16. novembra 2011 podala prokurátorka generálnej prokuratúry návrh na predĺženie lehoty trvania väzby obvinených do 25. mája 2012, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 0 Tp 133/2011 z 21. novembra 2011 (ďalej aj „uznesenie okresného

súdu“) tak, že sťažovateľovi a trom ďalším spoluobvineným predĺžil väzbu do 25. mája 2012. O sťažnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu proti označenému uzneseniu okresného súdu rozhodol namietaným uznesením krajský súd tak, že ju zamietol ako oneskorene podanú.

V súvislosti s namietaným uznesením krajského súdu sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Môj klient sa k podaniu odvolanie voči predlženiu lehoty väzby na neverejnom zasadnutí (okresného súdu, pozn.) nevyjadril, pričom obhajca sa tohto neverejného zasadnutia nezúčastnil.

Následne obhajca po oznámení predmetného uznesenia o predlžení lehoty väzby zo dňa 21. 11. 2011 – doručením poštou, ktoré sa udialo dňa 19. 12. 2011, podal v 3 dňovej zákonnej lehote dňa 22. 12. 2011 sťažnosť adresovanú Krajskému súdu v Banskej Bystrici, ktorá bola Krajskému súdu BB doručená dňa 27. 12. 2011. Teda sťažnosť bola podaná v lehote, oprávnenou osobou, avšak Krajský súd v BB o tejto sťažnosti do 25. 12. 2011 nerozhodol, teda neučinil rozhodnutie do uplynutia základnej 76 mesačnej lehoty väzby... ale prekvapivo zjavne v rozpore s Trestným poriadkom moju sťažnosť zamietol ako oneskorenú dňa 28. 12. 2011, podľa § 193 ods. 1b Tr. por.

Senát Krajského súdu v Banskej Bystrici teda na zrejmý skutkový stav aplikoval zjavne neprávne ustanovenia trestného poriadku, t. j. § 179 ods. 2 a § 187 ods. 2 Tr. por. a v takomto dôsledku zjavne nedôvodne zamietol sťažnosť obhajcu podanú v mene obv. J. Š. ako oneskorenú, pričom mal pri dodržaní jasnej dikcie Trestného poriadku obv. J. Š. v zmysle § 76 ods. 3 príkazom prepustiť z väzby na slobodu...

Senát krajského súdu tak zjavne ignoroval resp. prehliadol nasledujúce §§ Trestného poriadku:

179 ods. 1 a 3, 187 ods. 1 čím urobil moju pokračujúcu väzbu J. Š. zjavne nezákonnou.

Taktiež, obhajca je nepochybné, že obhajca konal a sťažnosť podal v súlade s poučením v opravnom prostriedku – sťažnosti uvedenú v závere uznesenia..., ktorým Okresný súd BB... poučil oprávnené osoby o možnosti podať sťažnosť v lehote 3 dní od oznámenia uznesenia. Poukazujem napr. aj na § 193 ods. 2 Tres. por.“

Vo vzťahu k namietanému trestnému konaniu sťažovateľ zastáva názor, že *„súdy a orgány činné v trestnom konaní nepostupujúc v mojej veci s osobitnou starostlivosťou a urýchlením...*

Úkony v mojej veci sa robia sporadicky, cca v priemere jeden za dva mesiace, 3 mesačná nečinnosť OČTK bola prokurátorkou ospravedlňovaná tým, že spisy boli predložené súdu na rozhodovanie, zaistené veci z 20. 7. 2011 začínajú by podrobené znaleckému skúmaniu až teraz koncom februára 2012, prepisy údajných hovorov známe už koncom mája 2011 boli zaradené do spisu až v novembri 2011, pričom doteraz sa s nimi v podstate ďalej nepracovalo a ich zákonnosť je prinajmenšom sporná...

Mám za to, že v mojom prípade či už OČTK alebo súdy zjavne liknavo skúmajú danosť niektorého z dôvodov väzby podľa § 71 Trestného poriadku. Tento dôvod nebol nikdy daný a už vôbec nemôžme hovoriť o tom, že by sa dôvody väzby v mojom prípade zosilovali...

Taktiež som toho názoru, že Okresný súd Banská Bystrica svojimi rozhodnutiami najmä z 21. 11. 2011 a 30. 1. 2012, konanie spis. zn. 0 Tp 133/2011 a Krajský súd Banská Bystrica uznesením zo dňa 28. 12. 2011 3 Tpo 59/2011 ale aj 3 Tpo 4/2012 pri preskúmaní zákonnosti mojej väzby sa zamerali nekriticky len na akúsi kvázi dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu a nepreskúmal komplexne moje procesné a hmotné námietky ani sa s nim zodpovedajúco resp. vôbec nevyporiadali, hoci ja som ich v návrhu resp. sťažnostiach uvádzal. Postupoval nedôsledne, a tým porušil moje právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorého súčasťou je aj právo namietať procesné a hmotné podmienky podstatné pre zákonnosť väzby. Tieto ako som už uviedol boli posudzované podľa môjho názoru nelogicky a svojvoľne s cieľom udržať ma v nátlakovej väzbe. Mám za to, že je ignorovaná hlavne skutočnosť, čo sa týka rozhodnutí súdu, že vo väzbe som len preto, že Krajský súd Banská Bystrica nezákonne moju sťažnosť voči rozhodnutiu o predlžení väzby, podanú dňa 22. 12. 2011 ako podanú po lehote. Tým nezľahčujem ostatné dôvody nedôvodnosti mojej väzby, ktorú považujem čisto za nátlakovú. Plne odkazujem na podanie svojho obhajcu urobené v trestnom konaní.“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol, že namietaným uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru a tiež porušeniu čl. 2 ods. 2 listiny, zrušil namietané uznesenie krajského súdu a *„nariadil moje okamžité prepustenie z väzby na slobodu“*.

Sťažovateľ tiež žiada, aby ústavný súd rozhodol, že v namietanom trestnom konaní došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru postupom policajného orgánu, generálnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu a *„nariadil aj z tohto dôvodu moje okamžité prepustenie z väzby na slobodu“*.

Sťažovateľ žiada aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia *„za nemajetkovú ujmu spôsobenú mi nezákonnou väzbou v sume 10 000 Eur a náhradu trov právnej pomoci“*.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha

- vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru a tiež porušenia čl. 2 ods. 2 listiny uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 59/2011 z 28. decembra 2011, ako aj

- vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru postupom policajného orgánu, generálnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu v namietanom trestnom konaní.

II.1 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a listiny, ako aj práv podľa dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 59/2011 z 28. decembra 2011

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného

práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd považoval tiež za potrebné poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Pred preskúmaním opodstatnenosti námietok sťažovateľa smerujúcich proti namietanému uzneseniu krajského súdu ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou (napr. III. ÚS 135/04) zodpovedajúcou judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci De Wilde et. Al. v. Belgicko z 18. júna 1971, séria A, č. 12, § 76) konštatoval, že na rozhodovanie o väzbe a jej ďalšom trvaní sa štandardne aplikujú ustanovenia čl. 17 ústavy a čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru, ktoré sa týkajú osobnej slobody, keďže obsahujú základné hmotné a procesné atribúty vrátane práva na spravodlivé súdne konanie pri jej pozbavení, a preto sa na rozhodovanie o väzbe neaplikujú všeobecné ustanovenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru označené sťažovateľom. Táto skutočnosť už sama osebe zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právam

vyplývajúcim z čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru pre zjavnú neopodstatnenosť z dôvodu ich neaplikovateľnosti na túto časť sťažnosti.

Namietaným uznesením krajský súd zamietol ako oneskorene podanú sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 133/2011 z 21. novembra 2011, ktorým mu tento súd na základe návrhu generálnej prokuratúry predĺžil lehotu trvania väzby do 25. mája 2012.

Sťažovateľ s namietaným uznesením krajského súdu nesúhlasí a tvrdí, že krajský súd pri posudzovaní otázky, či jeho sťažnosť bola podaná oneskorene, nesprávne interpretoval a aplikoval ustanovenia § 179 ods. 2 a § 187 ods. 2 Trestného poriadku a *„ignoroval, resp. prehliadol“* ďalšie ustanovenia Trestného poriadku; konkrétne § 179 ods. 1 a 3, § 187 ods. 1 a § 193 ods. 2 Trestného poriadku. Podľa názoru sťažovateľa jeho obhajca podal sťažnosť včas *„v 3-dňovej zákonnej lehote dňa 22. 12. 2011“* [počítanej odo dňa, keď mu (obhajcovi) bolo doručené uznesenie okresného súdu, pozn.].

V relevantnej časti odôvodnenia namietaného uznesenia krajský súd po citácii § 179 ods. 2 a § 187 ods. 2 Trestného poriadku okrem iného uviedol:

„Vychádzajúc z uvedených ustanovení Trestného poriadku, a zo skutočností, ktoré boli zistené odvolacím súdom, dospel k záveru, že u obvineného nebola podaná sťažnosť v zákonnej lehote, túto podal po uplynutí trojdňovej lehoty až obhajca obvineného J. Š., JUDr. J. V., zrejme za obvineného a aj vo vlastnom mene, hoci samostatné odvolacie právo sa na tento prípad nevzťahuje. Sám obhajca sa o spôsobe rozhodnutia súdu prvého stupňa vôbec nezaujímal, skôr možno konštatovať snahu o zatajovanie sa, ktorú skutočnosť krajský súd považuje za známky obštrukcie zo strany obhajcu, zrejme aj po dohode s obvineným J. Š. po zhodnotení jeho vyjadrenia na oznámení uznesenia a zásadným problémom zastihnúť počas pracovnej doby obhajcu obvineného telefonicky, resp. mailovou poštou mu bol oznámený termín na oficiálnu jeho mailovú adresu. Vychádzajúc zo skutočnosti, že základná lehota v prípravnom konaní u obvineného J. Š... mala skončiť 25. 12. 2011, takouto obštrukciou zjavne bolo snahou obhajcu dosiahnuť prepustenie obvineného J. Š. z

väzby, neuvedomujúc si možný iný názor a následok takéhoto postupu zo strany prípadného rozhodnutia odvolacieho súdu...“

Vychádzajúc z citovaných právnych názorov bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či v sťažovateľovej veci krajský súd pri rozhodovaní o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 133/2011 z 21. novembra 2011 ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia Trestného poriadku, na základe ktorých dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa proti označenému uzneseniu okresného súdu, ktorým tento predĺžil lehotu trvania jeho väzby, bola podaná oneskorene.

Podľa § 179 ods. 1 Trestného poriadku uznesenie treba oznámiť osobe, ktorej sa priamo dotýka, ako aj osobe, ktorá naň dala svojím návrhom podnet; uznesenie súdu sa oznámi aj prokurátorovi. Oznámenie sa robí buď vyhlásením uznesenia v prítomnosti toho, komu treba uznesenie oznámiť, alebo doručením rovnopisu uznesenia.

Podľa § 179 ods. 2 Trestného poriadku ak má osoba, ktorej treba uznesenie oznámiť, obhajcu, prípadne splnomocnenca, postačí, ak sa uznesenie vyhlási buď tejto osobe, alebo jej obhajcovi, prípadne splnomocnencovi; ak sa oznamuje uznesenie doručením rovnopisu, doručí sa len obhajcovi, prípadne splnomocnencovi. Ak ide o osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony alebo osobu, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená a ktorá obhajcu, prípadne splnomocnenca nemá, oznámi sa uznesenie jej zákonnému zástupcovi.

Podľa § 179 ods. 3 Trestného poriadku ak sa však oznamuje obvinenému, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, uznesenie, proti ktorému môže podať sťažnosť, treba ho oznámiť obvinenému, jeho obhajcovi a zákonnému zástupcovi. Ak je obvinený vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave, treba uznesenie, proti ktorému je prípustná sťažnosť, oznámiť obvinenému a jeho obhajcovi aj vtedy, ak obvinený nemá obmedzenú spôsobilosť na právne úkony.

Podľa § 187 ods. 1 Trestného poriadku sťažnosť sa podáva orgánu, proti ktorého uzneseniu smeruje, a to do troch dní od oznámenia uznesenia, s výnimkou sťažnosti proti uzneseniam podľa § 83 ods. 2; ak sa koná podľa § 204 ods. 1, sťažnosť sa podáva do skončenia skráteného vyšetrovania. Ak sa uznesenie oznamuje tak obvinenému, ako aj jeho zákonnému zástupcovi alebo obhajcovi, plynie lehota od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie.

Podľa § 187 ods. 2 Trestného poriadku osobám, ktoré môžu podať sťažnosť v prospech obvineného, končí sa lehota na podanie sťažnosti tým istým dňom ako obvinenému; prokurátorovi však plynie lehota vždy samostatne.

Podľa § 193 ods. 2 Trestného poriadku ako oneskorenú nemožno zamietnuť sťažnosť, ktorú oprávnená osoba podala oneskorene len preto, že sa spravovala nesprávnym poučením, ktoré jej bolo dané pri oznámení uznesenia.

Podľa názoru ústavného súdu v posudzovanej veci treba vziať do úvahy aj ustanovenia § 83 ods. 2 a § 76 ods. 3 Trestného poriadku, z ktorých vyplýva, že v prípade rozhodovania o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby v prípravnom konaní možno podať sťažnosť len ihneď po vyhlásení uznesenia.

Podľa § 83 ods. 2 Trestného poriadku proti uzneseniu o nevzatí do väzby alebo uzneseniu o prepustení zatknutého obvineného na slobodu môže prokurátor podať sťažnosť len ihneď po vyhlásení uznesenia; to platí aj pre podanie sťažnosti obvineným, obhajcom mladistvého obvineného alebo prokurátorom proti rozhodnutiu o väzbe, ak súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodoval podľa § 76 ods. 3 alebo 4, ustanovenie § 186 ods. 2 sa v tomto prípade nepoužije.

Podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodne o väzbe alebo o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím lehoty, ktorá by bola

lehotou väzby v prípravnom konaní alebo pred uplynutím lehoty väzby v prípravnom konaní; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní, alebo lehoty, ktorá sa má predĺžiť, inak predseda senátu nadriadeného súdu prepustí obvineného z väzby na slobodu písomným príkazom, ktorý musí byť primerane odôvodnený. Predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Predĺženie lehoty väzby môže trvať až sedem mesiacov, lehota väzby v prípravnom konaní však nesmie presiahnuť dĺžku podľa odseku 7. Pri späťvzatí návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby sa postupuje primerane podľa § 72 ods. 3.

V posudzovanej veci nie je sporná skutočnosť, že na verejnom zasadnutí okresného súdu uskutočnenom 21. novembra 2011 bol prítomný sťažovateľ, zatiaľ čo jeho obhajca sa ho nezúčastnil. Na tomto verejnom zasadnutí bolo vyhlásené uznesenie okresného súdu, ktorým bola lehota trvania väzby sťažovateľa predĺžená do 25. mája 2012. Z § 179 ods. 1 Trestného poriadku nepochybne vyplýva, že dňom vyhlásenia predmetného uznesenia za prítomnosti sťažovateľa sa považuje toto uznesenie za oznámené osobe, ktorej sa dotýka. Z citovanej časti namietaného uznesenia vyplýva, že krajský súd vychádzal z právneho názoru, podľa ktorého oznámením predmetného uznesenia sťažovateľovi ako osobe, ktorej sa dotýka, mu začala plynúť lehota na podanie opravného prostriedku (sťažnosti). Súčasťou uznesenia okresného súdu z 21. novembra 2011 bolo aj poučenie, v ktorom bolo uvedené *„Proti tomuto uzneseniu je možné podať sťažnosť v lehote 3 dní odo dňa oznámenie uznesenia, prostredníctvom tunajšieho súdu, ku Krajskému súdu v Banskej Bystrici.“*. V zmysle tohto poučenia teda sťažovateľovi uplynula lehota na podanie sťažnosti 24. novembra 2011, pričom jeho obhajca podal sťažnosť až 22. decembra 2011, a teda podľa záveru krajského súdu oneskorene. Tento právny záver krajského súdu má oporu v aplikovaných ustanoveniach Trestného poriadku, nemožno ho považovať za svojvoľný, a preto je podľa názoru ústavného súdu akceptovateľný a udržateľný.

Tento právny záver krajského súdu podľa názoru ústavného súdu nemožno spochybňovať ani ustanoveniami § 179 ods. 3 a § 187 ods. 1 Trestného poriadku, na ktoré poukazuje sťažovateľ. Doručenie rovnopisu namietaného uznesenia obhajcovi sťažovateľa v zmysle druhej vety § 179 ods. 3 Trestného poriadku v posudzovanom prípade podľa názoru krajského súdu totiž nemalo vplyv na počítanie lehoty na podanie opravného prostriedku (sťažnosti). Aj tento interpretačný záver je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska udržateľný. Vo vzťahu k § 187 ods. 1 Trestného poriadku ústavný súd zdôrazňuje, že jeho aplikácia na vec sťažovateľa prichádza do úvahy len v spojení s § 83 ods. 2 a § 76 ods. 2 Trestného poriadku. Z uvedených ustanovení Trestného poriadku možno vyvodiť záver, že v danom prípade aj sťažovateľ ako obvinený (resp. jeho obhajca, ak by bol prítomný na verejnom zasadnutí okresného súdu) mohol podať sťažnosť proti predmetnému uzneseniu okresného súdu len ihneď po jeho vyhlásení. V tejto súvislosti možno síce akceptovať sťažovateľom v sťažnosti (nepriamo) vyjadrený názor, že poučenie obsiahnuté v tomto uznesení nebolo správne (keďže ustanovilo trojdňovú lehotu na podanie sťažnosti, pozn.), ale išlo o nesprávnosť v prospech sťažovateľa ako obvineného, keďže mu nad rámec zákona umožnilo (aplikáciou § 193 ods. 2 Trestného poriadku) podať sťažnosť v lehote o tri dni dlhšej, na akú mal v skutočnosti nárok. V tejto súvislosti ústavný súd zastáva názor, že porušenie zákona v prospech sťažovateľa zásadne nemožno kvalifikovať ako porušenie jeho ústavou garantovaných práv.

Ústavný súd súčasne s konštatovaním, že krajský súd vo veci sťažovateľa uplatnil ústavne akceptovateľný a udržateľný výklad príslušných ustanovení Trestného poriadku, zároveň považoval za potrebné zdôrazniť, že výklad, ktorý (minimálne nepriamo) prezentuje v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu sťažovateľ, založený na tvrdení, že lehota na podanie sťažnosti mu začala plynúť až oznámením uznesenia (formou doručenia jeho rovnopisu) jeho obhajcovi, by v konečnom dôsledku v každom jednotlivom prípade umožňovala formou obštrukcie (nepreberaním zásielky) efektívne obchádzať zákon, čo krajský súd v citovanej časti namietaného uznesenia vo vzťahu k posudzovanej veci aj (naznačil) vyslovil.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo namietaným uznesením krajského súdu dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a listiny ani jeho práv podľa dohovoru, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neopodstatnenú.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 listiny, podľa ktorého štátnu moc možno uplatňovať iba v prípadoch a v medziach ustanovených zákonom, a to spôsobom, ktorý ustanoví zákon, ústavný súd nad rámec už uvedeného poznamenáva, že ide o ustanovenie listiny, ktoré má charakter ústavného princípu, ktoré je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto vyslovenie jeho porušenia prichádza do úvahy len v spojení s porušením niektorého základného práva alebo slobody podľa ústavy alebo listiny, príp. práva podľa dohovoru (m. m. IV. ÚS 119/07, IV. ÚS 383/08); keďže v danom prípade ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom označené základné práva podľa ústavy a listiny a práva podľa dohovoru namietaným uznesením krajského súdu nemohli byť porušené, nemohlo dôjsť ani k porušeniu čl. 2 ods. 2 listiny.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru postupom príslušného orgánu Policajného zboru, generálnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu v namietanom trestnom konaní

V druhej časti svojej sťažnosti sťažovateľ vo všeobecnej rovine namieta postup v jeho trestnej veci konajúcich a rozhodujúcich súdov, policajného orgánu a generálnej prokuratúry, keďže podľa jeho tvrdenia nepostupujú *„v mojej veci s osobitnou starostlivosťou a urýchlením“*, a tieto námietky formuluje jednak vo vzťahu k postupu policajného orgánu, ktorý vykonáva podľa neho úkony v jeho trestnej veci len „sporadicky“, a jednak vo vzťahu k rozhodovaniu príslušných všeobecných súdov o jeho väzbe, resp. jej ďalšom trvaní, ktoré podľa jeho tvrdenia nepreskúmavajú komplexne jeho

hmotné a procesné námietky, ktoré sú podstatné pre posúdenie zákonnosti väzby; v tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na uznesenie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 133/2011 z 21. novembra 2011 a sp. zn. 0 Tp 133/2011 z 30. januára 2011 a uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 133/2011 z 28. decembra 2011.

Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti ústavný súd považoval za potrebné poukázať na skutočnosť, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Aplikujúc princíp subsidiarity na trestné konanie ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov napravať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno

na ústavnom súde namietať také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 166/2010, m. m. tiež II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

Konkretizujúc uvedený právny názor na vec sťažovateľa ústavný súd navyše pripomína, že dozor nad zákonnosťou trestného konania, ktoré sa nachádza v štádiu prípravného konania, vykonáva prokurátor (§ 230 ods. 1 Trestného poriadku), ktorému na efektívny výkon tohto dozoru Trestný poriadok zveruje účinné právne prostriedky (§ 230 ods. 2 Trestného poriadku), pričom obvinený je v zmysle § 210 Trestného poriadku kedykoľvek v priebehu vyšetrovania oprávnený požiadať o preskúmanie postupu policajta (policajného orgánu). Za týchto okolností námietky proti postupu policajného orgánu je zásadne oprávnený a povinný preskúmavať príslušný orgán prokuratúry. Sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, nijako v sťažnosti nepreukázal, že proti namietanému postupu príslušného orgánu Policajného zboru vyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky nápravy, ktoré mu Trestný poriadok na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, a ani nepreukazuje, že ich nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti z dôvodu neprípustnosti.

Sťažovateľ podľa petitu namieta aj postup generálnej prokuratúry v jeho trestnej veci, ale v tejto časti svoju sťažnosť neodôvodňuje (neformuluje žiadne konkrétne výhrady proti postupu generálnej prokuratúry). Podľa judikatúry ústavného súdu má nedostatok odôvodnenia významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu (m. m. IV. ÚS 359/08), čo zvlášť platí vtedy, ak je sťažovateľ zastúpený v konaní pred ústavným súdom kvalifikovaným právnym zástupcom. Za týchto okolností sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k postupu generálnej prokuratúry neobsahuje ani základné náležitosti sťažnosti (jej odôvodnenie podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čo zakladá dôvod

na odmietnutie tejto časti sťažnosti vo vzťahu k postupu generálnej prokuratúry pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

V zásade jedinou výnimkou z už uvedeného pravidla, podľa ktorého nemožno sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietať pochybenia orgánov činných v trestnom konaní a v predmetnej trestnej veci konajúcich súdov pred právoplatným skončením trestného konania, sú rozhodnutia súdov vo väzobných veciach. Sťažovateľ v sťažnosti konkretizuje svoje námietky vo vzťahu k trom rozhodnutiam všeobecných súdov týkajúcim sa jeho väzby (jej ďalšieho trvania); uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 133/2011 z 21. novembra 2011, uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 133/2011 z 30. januára 2011 a uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 133/2011 z 28. decembra 2011.

Vo vzťahu k uzneseniam okresného súdu sp. zn. 0 Tp 133/2011 z 21. novembra 2011 a sp. zn. 0 Tp 133/2011 z 30. januára 2011 mohol sťažovateľ podľa podmienok ustanovených v Trestnom poriadku podať sťažnosť, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd, pričom právomoc krajského súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu, a preto zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

S námietkami sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 133/2011 z 28. decembra 2011 sa ústavný súd vysporiadal v časti II.1 tohto uznesenia tak, že ich vyhodnotil ako zjavne neopodstatnené, a preto v tejto časti sťažnosť z tohto dôvodu odmietol.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru postupom policajného orgánu, generálnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu v namietanom trestnom konaní z dôvodov neprípustnosti, nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí, nedostatku svojej právomoci, ako aj zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ostatnými návrhmi sťažovateľa formulovanými v petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2012